

elő őz agancsának fajsúlyát megállapíthatjuk. Addig is a távcsóvel való minősítés során a hangsúlyt a köbtartalom becslésére kell helyezni és óvatosabbnak kell lennünk a súly előrejelzésében.

Д-р Седеръей А.: РЕЗУЛЬТАТЫ ИССЛЕДОВАНИЙ РОГ КОСУЛЬ

Результаты исследований между прочим показывают, что малый удельный вес рог косуль является преимущественным свойством. Рога косуль больших размеров, имеющих большие балы, удельный вес обычно малый. Такие рога состоят из более упругого вещества, менее ломкие, и самцы с такими рогами имеют преимущество и при отборе во время борьбы. При оценке рог через бинокль внимание следует уделить оценке объема рог и осторожно предсказать их вес.

Dr. Szederjei A.: FORSCHUNGSENERGEBNISSE ÜBER DAS REHGEHÖRN

Die Forschungsergebnisse zeigen u. a., dass das kleine spezifische Gewicht des Rehgehörns eine vorteilhafte Eigenschaft ist. Die Gehörne kapitaler Abmessungen und hoher Punktzahl haben i. allg. ein kleines spezifisches Gewicht. Der Stoff solcher Gehörne ist elastischer und weniger brüchig, ihre Träger sind auch der natürlichen Auslese, beim Kämpfen in einer vorteilhaften Lage. Sieht man den Bock durch das Fernrohr an, so soll der Schätzung des Gehörnvolumens die grössere Bedeutung zugemessen werden; bei der Voraussage des Gewichts soll man vorsichtig sein.

Az alsó- és középfokú erdészeti szakoktatás története

DR. KOLLWENTZ ÖDÖN

Amidőn az *Országos Erdészeti Egyesület* (OEE) megalapításának centenáriumát ünnepeljük, úgy vélem, fel kell eleveníteni azt a sok harcot, amit Egyesületünk vívott azért, hogy a magyar erdők kezelését hivatásának magaslatán álló szakszemélyzet lássa el.

I. Az alsófokú erdészeti szakoktatás története

Már Egyesületünk elődje, a Magyar Erdészeti Egylet (1851—1866) nem sokkal megalakulása után megkísérelte, hogy az „alsóbbrendű műszaki személyzet nevelésére tanintézet létesítsék.” Ennek megvalósulása azonban nyelvi okok miatt elakadt mert az Egylet tagjai nem voltak hajlandók a német tanítási nyelvűnek engedélyezett erdészeti szakiskola érdekében anyagi áldozatot hozni.

Az OEE megalakulása pillanatától (1866) kezdve kemény harcot folytatott a magyar nyelvű alsófokú erdészeti szakiskola megteremtése érdekében.

Már 1876-ban *Fekete Lajos* akadémiai tanár konkrét, teljes részletességgel kidolgozott oktatási javaslattal állt az Egyesület elé, amely ezt 1878-ban a pénzügyi kormányzat elé terjesztette. A kormány a döntését pénzügyi nehézségre való hivatkozással elodázta.

A szakképzett kezelőszemélyzet iránt megnyilvánult sürgős szükség miatt egyes állami (kincstári) erdőhivataloknál egy-egy „erdőtiszt” még abban az évben megkezdte az alkalmazottak magánúton történő oktatását. Az oktatásban résztvettek részére 1879-től évenként *erdőőri szakvizsgát* tartottak.

1881-ben jelentette be az OEE elnöke, hogy „egy — az Alföldön felállítandó — erdőőri szakiskola terve elkészült”. A bejelentés után még 2 év telt el annak megnyitásáig.

1883. október 10-én Ásotthalmán — melynek nevét az az évi királylátogatás emlékére Királyhalmára változtatták — megnyílt az első magyar nyelvű alsófokú erdészeti szakoktatási intézmény: az *Ásotthalmi Erdőőri Szakiskola*. A 2 éves elméleti—gyakorlati oktatás tananyaga *Bedő Albert* Erdőőr című munkája volt. A napi 1—2 órás elméleti oktatás után a nap többi részében az erdőgazdasági „munkafogásokat” gyakorolták.

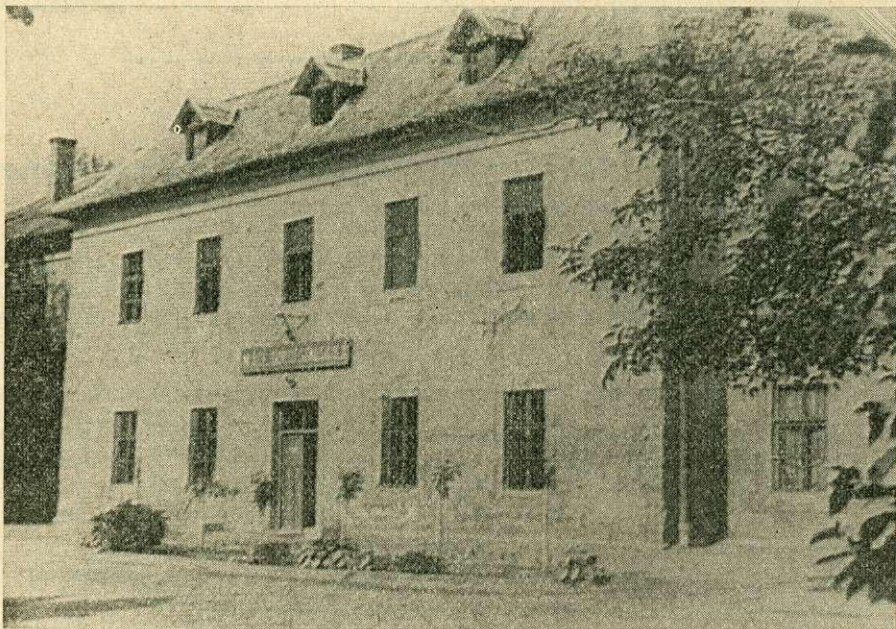
Az elvégzett két tanulmányi év után valamely erdőgazdaságnál 1 évre, illetve később $\frac{3}{4}$ évre leszállított erdészeti gyakorlati szolgálat következett. Csak ennek letöltése után tehetők le az erdőőri szakvizsgát.

Az ásóthalmi iskola megnyitását hamarosan követték a többiek: 1885-ben *Vadászerdőn*, 1886-ban *Liptóújváron*, végül 1893-ban *Görgényszentimrén* nyílt meg erdőőri szakiskola.

Az erdészeti szakoktatás első lényeges átszervezése 1908-ban történt. Ettől az évtől kezdődött ugyanis a *tantárgyi oktatás* és az eddigi, főként gyakorlati oktatást a döntően elméleti váltotta fel.

A következő változás az első világháború folyamán, 1917-ben történt. Ekkor nyílt meg *Bián*, a hadirokkantak részére, az 1 éves „*erdőőri és vadőri iskola*”.

Amidőn 1918-ban megkezdődött az erdészeti középfokú oktatás, az alsófokú er-

Az esztergomi szakiskola főépülete

désképzés tanulmányi idejét a biai iskolában nyert tapasztalatok alapján a földművelésügyi miniszter *egy évre szállította le* és három szakiskolában: Királyhalmán, Görgényszentimrén és Hidasligeten (Vadászerdő mellett) már csak egyéves oktatási renddel indult meg a tanítás. Az egyetlen a lipotóújvári szakiskola, ahol a régi 2 éves oktatási rend megmaradt.

Sokan voltak, akik szakiskolai tanulmányaikat a háború miatt nem tudták befejezni, ezek részére a földművelésügyi miniszter 1920-ban *3, illetve 4 hónapos tanfolyamot* indított aszerint, hogy a szakiskola II., vagy I. évfolyamából kellett katonának bevonulniuk.

A háború befejezése után a szakiskolák közül csak a királyhalmi maradt az eredeti helyén. A hidasligeti (vadászerdői) onnan elmenekülve 1919—1924 között *Tata-Tóváros*on, 1924-től pedig *Esztergomban* talált menedéket. A másik két iskola az új országhatáron kívül maradt.

Az erdészeti szakoktatásban minőségi változást az *1935. évi IV. törvénycikk*, az Erdőtörvény hozott. Ez kötelezővé tette a legalább *1 évi üzemi előgyakorlatot* és az

oktatás idejét újból 2 évre emelte fel. Az alerdész szakiskola elvégzése után a tanulók képesítő vizsgát tettek. Így indult meg 1935 őszén Királyhalmán és Esztergomban az alerdész-oktatás. 1941-ben Görgényszentimrén nyílt meg a harmadik alerdész szakiskola; itt azonban 1944 év őszén a tanítás már nem indult meg.

A háború után Esztergomban erdőgazdasági középiskola is megnyitotta kapuit. Ez a tény, továbbá az, hogy a szakemberek iránti szükséglet rohamosan megnőtt, kiváltotta az alsófokú erdészeti szakoktatás átszervezésének szükségességét. Ezért nyitották meg 1949-ben Sopronban az új típusú, 1 éves erdészeti szakiskolát. Ezt követték az 1950-ben megnyílt ásothalmi, ikervár-péterfai és szolnoki egyéves erdész szaktanfolyamok. Ezekben szemináriumos oktatás folyt. A tanfolyam tananyaga 30%-ban politikai és 70%-ban szakmai volt. Az oktatási színvonal emelése végett 1951-ben a tantárgyi és órarend szerinti oktatásra tértek át. Ez az iskolatípus 1953-ban megszűnt.

Öt évi szünet után, 1958-ban Ásothalmán nyitotta meg az ország — jelenleg — egyetlen erdész szakiskolája a kapuit. Ezt a 2 éves iskolát kizárólag erdészeti gyakorlattal rendelkező erdőgazdasági dolgozók végezhetik el.

A szakiskolákban folyó oktatás mellett a földművelésügyi miniszter lehetőséget adott arra, hogy magánúton is lehessen erdészeti szakképesítést szerezni. Ezért 1925—1935. évek között évenként egyszer erdőőri szakvizsgát tartatott ezek részére; ezt az 1935. IV. tc. megszüntette.

1948-ban mindazok részére, akik a múlt rendszerben önhibájukon kívül nem tudtak szakképesítést szerezni, a földművelésügyi miniszter az esztergomi erdészeti szakiskolában erdész szakvizsga letételét engedélyezte.

Az erdőgazdaságoknál azonban még ezután is maradtak olyanok, akik ekkor sem tudták a szakképesítést megszerezni, ezek részére 1952—53-ban és 1953—54-ben az állami erdőgazdaságoknál 10 hónapig tartó levelező oktatást szerveztek.

Utoljára 1960-ban indult erdészeti levelező tanfolyam azon szakképzettség nélküli erdőgazdasági fizikai dolgozók részére, akik ezt munkájukkal kiérdemelték. A vizgáztatás az Országos Erdészeti Főigazgatóságon történt.

Magasabb képesítés megszerzése céljából az erdőőri szakiskolát végzetek 1942-ben letehettek az alerdész különbözeti vizsgát. Ezzel a lehetőséggel akkor igen sokan éltek.

II. A középfokú erdészeti szakoktatás története

Az Országos Erdészeti Egyesület figyelme megalakulása után elsősorban az alsófokú erdészeti szakoktatás megteremtésére irányult. Az *Erdészeti Lapokban* azonban már 1877 januárjában felvetették a „középműveltségű és képzettségű erdőtisztek” szükségességét. Az 1881. évi OEE közgyűlésén Tóth Szabó László alerdőfelügyelő már egy „középerdészeti tanintézet” felállítását kívánta. Ezzel kapcsolatban Kaán Károly 1904-ben részletesen kidolgozott javaslattal állt elő, de az Egyesület válaszmányi ülésén, amelyen az erdőbirtokosoké volt a döntő szó, erdészeti középiskola helyett csak továbbképző tanfolyam megindítását határozták el. Ez 1908—1915-ig Vadászerdőn, az ottani erdőőri szakiskola mellett, mint egyéves tanfolyam működött.

Az 1918-as polgári forradalom előszele már érezhető volt, amidőn a 135 846/1918. FM számú rendelet egy Vadászerdőn induló 3 éves erdészeti szakiskolába hirdetett felvételt. Az iskola 1918 szeptemberében nyitotta meg kapuit.

Már az első tanévben sok nehézséggel kellett megküzdnie, amit betetőzött az, hogy a sovíniszta megszálló hatóságok elől menekülnie kellett. A háború utáni határrendezés folytán helyét vesztett iskola 1920—1924-ig Tata-Tóvároson, attól kezdve Esztergomban működött. Közben 1920-ban a földművelésügyi miniszter takarékosági okokból az elméleti oktatás idejét 2 évre szállította le. Ez az iskolatípus 1928-ban szűnt meg.

Kimutatás az alsófokú szakiskolákról

Iskola helye	Alapítás, megszűnés éve	Felvételi feltételek	Tanfolyam tartama
A) Erdőőri szakiskolák (első típus) 1883—1908			
1. Ásotthalom (1883-tól) Királyhalom)	1883—1908	17—35. életév, írás, olvasás, a 4 alampüvelet, orvosi vizsgálat	2 év elméleti és gyakorlati oktatás, utána 1 év külső gyakorlat. Ez 1887-től 3/4 évre csökken, erdőőri szakvizsga
2. Vadászerdő	1885—1908		
3. Liptóújfár	1886—1908		
4. Görgényzentimre	1893—1908		
B) Erdőőri szakiskolák (második típus) 1908—1918			
1. Királyhalom	1908—1918	17—25. életév, elemi iskola 6, vagy középiskola 2 osztálya, felvételi vizsga	2 év elméleti és gyakorlati oktatás, utána erdőőri szakvizsga
2. Vadászerdő	1908—1918		
3. Liptóújfár	1908—1918		
4. Görgényzentimre	1908—1918		
C) Erdőőri és vadőri szakiskolák (első típus) 1918—1920			
1. Bia	1917—1918	Hadirokkantaknak.	1 év elméleti és gyakorlati oktatás, utána erdőőri és vadőri szakvizsga
2. Királyhalom	1918—1920	19—26. életév, elemi iskola 4 osztálya, felvételi vizsga, orvosi vizsgálat, erdőgazdasági munkás, vagy alkalmazott	
3. Hidasliget (Vadászerdő)	1918—1919		
4. Görgényzentimre	1918—1919		
D) Erdőőri és vadőri szakiskolák (második típus) 1920—1935			
1. Királyhalom	1920—1935	18—26. életév, elemi iskola 4 osztálya, 1 év előzetes erdei vizsgálat, felvételi vizsga, orvosi vizsgálat	1 év elméleti és gyakorlati oktatás, utána erdőőri és vadőri szakvizsga. A tanulmányi évet 2 szakzra osztja
2. Tata-Tóváros Esztergom	1921—1924 1924—1935		
E) Alerdész szakiskolák 1935—1945 Erdész szakiskolák 1945—1950			
1. Királyhalom	1935—1945	17—24. életév, elemi iskola 6, vagy középiskola 2 osztálya, 1 év előzetes erdei vizsgálat, orvosi vizsgálat	2 év elméleti és gyakorlati oktatás, utána alerdész (erdész) szakvizsga
2. Ásotthalom	1945—1950		
3. Esztergom	1935—1950		
4. Görgényzentimre	1941—1944		
F) Erdész szakiskola (10 hónapos tanfolyam, első típus) 1949—1950			
1. Sopron	1949—1950	17—45. életév, általános iskola 8 osztálya, 1 év előzetes erdei vizsgálat, felvételi vizsga, orvosi vizsgálat	10 hónap elméleti és gyakorlati oktatás, utána vizsga, órarend szerinti oktatás
G) Erdész szaktanfolyam (10 hónapos, második típus) 1950—1951			
1. Sopron	1950—1951	17 évnél idősebb, írás, olvasás, számolás tudása, Megyei Iskola Bizottság általi felvétel, Iskolai káderezés	10 hónap, utána vizsga. Szemináriumi rendszerű oktatás, szakosított iskolák
2. Ásotthalom	1950—1951		
3. Szolnok	1950—1951		
4. Ikervár—Péterfa	1950—1951		
H) Erdész szakiskola (10 hónapos, harmadik típus) 1951—1952			
1. Sopron	1951—1952	17 évnél idősebb, írás-olvasás, számolás tudása, M.I.B. általi felvétel. Iskolai káderezés	10 hónap, utána vizsga. Órarend szerinti tantárgyi oktatás
2. Ásotthalom	1951—1952		
3. Szolnok	1951—1952		
4. Ikervár—Péterfa	1951—1952		
J) Erdész szakiskola (2 éves) 1958—			
1. Ásotthalom	1958—	17—27. életév. 8 általános iskolai osztály, 2 év előzetes erdőgazdasági gyakorlat. Erdőgazdaság igazgatójának javaslata, felvételi vizsga, orvosi vizsgálat	2 év elméleti és gyakorlati oktatás, utána szakvizsga

Szakvizsgák

Erdőőri szakvizsga	Erdőhivataloknál előzetes oktatás	25 347/1880. F.M. sz. rendelet alapján	Évenként
Erdőőri szakvizsga	3 évi erdőgazdasági gyakorlattal rendelkezők részére	4 476/1925. F.M. sz. rendelet alapján	Évenként. 1925—1935.
Vadőri szakvizsga	20. életévét betöltötték és 3 évi vadgazdasági gyakorlattal rendelkezők részére	72 100/1936. F.M. sz. rendelet alapján	Évenként
Alerdész különbözeti vizsga	6 elemi vagy 2 középiskolai előképzettséggel rendelkező szakvizsgázott erdőőrök és 1 éves erdőőri és vadőri szakiskolát végzettek részére	1240/1942. F.M. sz. rendelet alapján	Egy ízben: 1942-ben

Szakvizsgák

Erdőőri szakvizsga	Több éve erdőgazdaságnál dolgozók részére, akik önhibájukon kívül nem tudtak képesítést szerezni	183 760/1948. F.M. sz. rendelet alapján	Egy ízben: 1948-ban
Erdész szakiskolai képesítő vizsga	1 évi erdőgazdasági szolgálattal rendelkezők részére 10 hónapos levelező oktatás	144-E-45/1962. ÁGEM	1952/53 és 1953/54-ben
Szakvizsgázott erdész	Több éve erdőgazdaságnál dolgozók részére, 10 hónapos levelező oktatás		Egy ízben: 1962-ben

Kimutatás a középfokú erdész szakiskolákról

Iskola helye	Alapítás, megszűnés éve	Felvételi feltételek	Tanfolyam tartama
<i>A) Erdészeti továbbképző tanfolyam 1908—1915</i>			
1. Vadászerdő	1908—1915	A 4 erdőőri szakiskola kitűnő és jeles rendű növendékeiből válogatva	1 év, főként gyakorlati oktatás
<i>B) Erdészeti szakiskola 1918—1921</i>			
1. Vadászerdő Tata-Tóváros	1918—1919 1919—1921	17—24. életév, középiskola 4 osztálya, orvosi vizsgálat	3 év elméleti és gyakorlati oktatás, erdőgazdasági szakvizsga
<i>C) Erdőgazdasági szakiskola 1921—1928</i>			
1. Tata-Tóváros Esztergom	1921—1924 1924—1928	17—21. életév, középiskola 4 osztálya, 1 év előzetes erdőgazdasági gyakorlat, felvételi vizsga, orvosi vizsgálat	2 év elméleti és gyakorlati oktatás, erdőgazdasági szakvizsga
<i>D) Erdőgazdasági középiskola 1948—1949</i>			
1. Esztergom	1948—1949	15—20. életév, általános iskola 8, vagy középiskola 4 osztálya, felvételi vizsga, orvosi vizsgálat	4 év elméleti és gyakorlati oktatás, középiskolai végbizonyítvány. Ebben az iskolatípusban nem végeztek
<i>E). Mezőgazdasági gimnázium erdészeti tagozat 1949—1953</i>			
1. Esztergom Sopron	1949—1950 1950—1953	15—18. életév, általános iskola 8, vagy középiskola 4 osztálya, felvételi vizsga, Megyei Iskola Bizottság jóváhagyása, orvosi vizsgálat	4 év elméleti és gyakorlati oktatás, utána érettségi vizsga. Egy évfolyam végzett e szerint
<i>F) Erdészeti technikum (első típus) 1950—1954</i>			
1. Sopron 2. Debrecen	1950—1954 1950—1953	14—17. életkor, általános iskola 8 osztálya, M.I.B. kiválasztás, orvosi vizsgálat	3 év elméleti és gyakorlati oktatás, képesítő vizsga (érettségi)
<i>G) Erdőgazdasági technikum (Erdészeti technikum második típus) 1954—1956</i>			
1. Sopron 2. Debrecen Szeged	1954—1956 1953—1955 1955—1956	14—17. életév, általános iskola 8 osztálya, felvételi vizsga, orvosi vizsgálat	4 év elméleti és gyakorlati oktatás, képesítő vizsga (érettségi)
<i>H) Erdőipari technikum 1952—1954</i>			
1. Sopron	1952—1954	14—17. életév, általános iskola 8 osztálya, 1 éves előgyakorlat, orvosi vizsgálat	4 év elméleti és gyakorlati oktatás, képesítő vizsga (érettségi) Végzés nem történt, mert beolvadt az erdőgazd. technikumba
<i>I) Erdészeti technikum (harmadik típus) 1956—</i>			
1. Sopron 2. Szeged	1956— 1956—	14—17. életév, általános iskola 8 osztálya, orvosi vizsgálat, felvételi vizsga alapján előzetes felvétel, 1 év előgyakorlat után végleges felvétel	4 év elméleti és gyakorlati oktatás, képesítő vizsga (érettségi)
<i>J) Erdészeti akadémia</i>			
1. Sopron, az Erdőmérnöki Főiskolán	1951—1954	Erdőgazdaságok és erdészeti igazgatás területén szakképzettség nélkül dolgozók részére	18 hónapon át levelező úton. Okleveles erdőgazda. Átmenet a technikum és mérnöki képzés között

Szakvizsga középfokú képesítés elnyerésére

Erdőgazdasági szakvizsga	A 2 évfolyamú erdőőri szakiskolát és a vadászerdői továbbképző tanfolyamot végeztek részére	7998/1921 F.M. sz. és a 3638/1922 F.M. sz. rendeletek alapján. 1923 és 1924 nyarán
--------------------------	---	---

A gazdasági válság és a második világháború a középfokú erdészeti szakoktatás gondolatát mindinkább háttérbe szorította. A háborút követő forradalmi átalakulás — ugyanúgy, mint az első világháború után — ismét felvetette a középfokú erdészeti szakoktatás szükségességét. A szervezést és a harcot ismét Egyesületünk vette kézbe, aminek eredményeképpen 1948. október 17-én Esztergomban megnyílt a négyéves erdőgazdasági középiskola. Ez — mint ilyen — csak 1 évig működött, mert 1949-ben mezőgazdasági gimnázium erdészeti tagozattá szervezték át és 1950-ig Esztergomban, majd 1952-ig Sopronban az ottani technikummal együtt működött. Az 1948-ban erdőgazdasági középiskolát kezdett tanulók a gimnáziumi tanulmányi rend szerint, az 1949-ben szakgimnáziumot kezdettek a 3 éves technikai tanulmányi rend szerint egyaránt 1952-ben végeztek az 1950-ben átszervezett 3 éves soproni erdészeti technikumban.

A második erdészeti technikum Debrecenben 1950-ben nyílt meg. Hogy a 3 éves tanulmányi idő mennyire nem volt időtálló, bizonyítja az is, hogy már 1952-ben Debrecenben, 1953-ban Sopronban az oktatási időt 4 évre emelték fel.

A faipar fejlődésével a technikumok iránti igény megnövekedett. Ezért Sopronban 1952-ben megindult az erdőipari technikai oktatás, amely azonban 2 évi működés után, 1954-ben megszűnt, illetve beolvadt a soproni erdészeti technikumba.

A debreceni erdészeti technikum 1955-ben Szegedre települt át.

A technikumok jelenlegi oktatási szervezetüket 1956-ban kapták, ekkortól vált kötelezővé a sikeres felvételi vizsga és az 1 éves erdőgazdasági előgyakorlat.

A középfokú oktatás átszervezéséről szóló 27/1965. Korm. számú rendelet, illetve az 1965. évi 24. számú törvényerejű rendelet szerint a technikumokat szakközépiskolákká kell átszervezni. Ismét Egyesületünkre vár a feladat, hogy az erdőszertechnikusi képzés helyes irányát továbbra is biztosítsa.

III. Az erdőgazdasági szakmunkásképzés története

Az erdőgazdasági szakmunkásképzésnek nincs hosszú időre visszatekintő múltja. Sok benne az útkeresés, míg végre kialakult a ma technikai felkészültségének megfelelő szakmunkás oktatási rendszer.

A szakmunkásképzés kezdetét 1948-tól számítjuk. Ekkor kezdődtek a soproni Erdészeti Kutató Intézetben az ún. kísérleti erdei munkás-képző tanfolyamok. Az itt nyert tapasztalatok alapján rendszeresítették országosan a 3 hétig tartó erdei munkás-képző tanfolyamokat. Az első hivatalosan Guthon nyílt meg. Ezen kívül még 11 erdőgazdaságnál szerveztek ilyen szaktanfolyamot. (Miskolc-Csanyikvölgy, Felsőtárkány, Szombathely, Zirc, Kaposvár-Vörs, Királyrét, Sárvár, Pécsvárad, Szeged, Gyula, Szabadállás).

Minthogy egy-egy tanfolyam csak igen rövid ideig tartott (3 hét), így ez még a minimális szakmai tudást sem adhatta meg. Ennek ellenére ezek mégis döntő jelentőségűek voltak, mert első ízben történt, hogy kétkézi erdei munkások szakmai oktatást kaptak. Minthogy a heti 54 előadási órából 18 politikai volt, ez elősegítette, hogy a munkájuk céltudatosabbá, ők pedig öntudatosabbá váljanak. Ezt az oktatási formát 2 év után 1951-ben megszüntették, de csak időlegesen, mert 1954-ben Ásotthalmán 6 hetes oktatási idejű mezőgazdasági gépészképző szakiskola nyílt meg. Itt az erdőgazdasági szakmunkásképzés csak a benzin- és a villanymotoros fűrészek kezelésére és szerelésére szorítkozott, erdészeti szaktárgyakat akkor még nem tanultak. Ez az iskola 1958-ban Sárvárra települt át.

A tulajdonképpeni erdőgazdasági szakmunkásképzés 1959 őszén kezdődött, amidőn a sárvári iskola erdőgazdasági szakmunkásképző iskolává alakult. Itt a tanulók a 3 hónapos szorgalmi időben az erdőgazdasági gépek mellett már fatermesztéssel és fahasználattal is foglalkoztak. Ennek elvégzése után a beküldő erdőgazdaságoknál 21 hónapon át üzemi munkát kellett végezniök, közben havonta 4 napon át az erdőgaz-

daságuk által szervezett utókonzultáción vettek részt, s csak ezután teheték le a szakmunkásvizsgát.

A szakmunkások iránti igényt a sárvári iskola nem tudta kielégíteni, az idősebb erdőgazdasági dolgozók sem mentek szívesen családjuktól távol fekvő iskolába, ezért 1960-ban 12 erdőgazdaság (dunaártéri, mecseki, délzalai, szombathelyi, magasbakonyi, keszthelyi, bürzsönyi, mátrai, nyugatbükki, keletbükki, zemplénhegyesi és a kiskun-sági) 3 hónapos, üzemi, bentlakásos szakmunkásképző tanfolyam megindítására — mint a sárvári iskola *kihelyezett osztályaira* — kapott engedélyt.

1961-ben az erdőgazdasági tanulóképzést is szabályozták. A tanulók a 2 éves tanulmányi idő alatt évenként 3—3, összesen 6 hónap (1964 óta 5—5, összesen 10 hónap) elméleti oktatásban részesültek. Az iskolai oktatás után az erdőgazdaságuknál termelő munkába álltak, ez alatt havonta 4 napon át tartó utókonzultációban részesültek. Csak a tanulásban és munkában letöltött 2 év után teheték le a szakmunkásvizsgát. Az iskolában oktatott anyag heti 30 órájából 2 óra politikai ismereteket ad.

Jelenleg 3 szakmunkásképző iskola működik: *Sárváron 1959, Középrigócon 1961 és Szőcsénypusztán 1963 óta.*

Nem volna teljes a szakmunkásképzés tárgyalása, ha nem emlékeznénk meg az *erdészeti politechnikai oktatásról*. Az ország egyes gimnáziumaiban (Sárospatak, Pécs, Tamási) 1959 óta kísérletképpen erdészeti politechnikai oktatás folyik, ahol a tanulók az erdőgazdasági szakmunkásképző iskolák tankönyveiből tanulnak. A 4 tanulmányi évet elvégzett tanulók, amely idő alatt heti 6 órás elméleti és gyakorlati foglalkozás volt, szakmai minősítő vizsgát tehetnek. Csak ez a vizsga ad jogot arra, hogy az erdőgazdasági szakmunkásvizsgát letehessek, ha további 6 hónapon át erdőgazdasági termelőmunkát végeznek és ezen idő alatt havonta 4 napon át utókonzultáción vesznek részt. A középiskolai oktatás átszervezése során ez az oktatási mód is megszűnik.

Hozzászólás a „Műszaki fejlesztés és a jövedelmezőség összefüggései az erdőgazdaságban” című cikkhez

Rendkívül időszerű és a gazdasági szakembereket állandóan foglalkoztató témával foglalkozik *Goór József* cikke (Az Erdő, 1966. 4. szám) s ezért szükségesnek tartjuk hogy hozzászóljunk. Sok kérdésben egyetértünk a cikkben foglaltakkal, *de az alapvető megállapításban, mely szerint a gépesítés a jövedelmezőséget rontja*, nem érthetünk egyet.

Az erdőgazdasági munkák gépesítése és annak önköltségvizsgálata sokrétű és bonyolult feladat. Véleményünk szerint *külön kell vizsgálni ágazatonként, sőt munkafolyamatonként*, nevezetesen az erdőművelés, fahasználat és a beruházás (mélyépítés) gépesítését, sőt ezen belül a fahasználatnál a kitermelési, szállítási, fel- és lerakodási és kérgezési munkát is. Külön kell választani azokat a műveleteket, amelyek gépesítése termelési értékelkedést ad, hogy a termelési érték növekedését a költségalakulással lehessen összehasonlítani, és külön vizsgálat tárgyává kell tenni azokat a műveleteket, amelyek a termelési érték változása nélkül hatnak az önköltségre.

Elsősorban az erdőművelési munkák gépesítése (talajelőkészítés, ápolás) adhat lényeges értéknövekedést. Ez a megmaradási százalék emelkedésében jut kifejezésre. Nem lehet kétséges, hogy a mélyszántásos talajelőkészítés legalább 20%-os eredményességnövekedést biztosít a kézi talajelőkészítéssel szemben, ami a jelenlegi elszámolási rendszer szerint pl. az erdőfelújításban befejezetlen állapotban hektáronként 2,4 mFt értéknövekedést jelent. Ez feltétlenül fedezi a gépi és kézi talajelőkészítés közti különbséget. A gépi ápolásnak a kézzel szembeni költséghányada is kedvezőbb.